

خلاصة تعظيم العلم ب كوردى

وهر گيران
سيپهل قاسم

نقيسين
شيخ د. صالح العصيمي

مزگهفت

www.mzgaft.com

په رتووک

خلاصة تعظیم العلم

شیخ د. صالح بن عبدالله بن حمد العصيمي

-خودی ب پاریزیت-

وهرگیاران:

سیپه‌ل قاسم

۲۳ جمادی الاخر ۱۴۴۳

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله، وأشهد ان لا اله الا الله، وأشهد ان محمدا عبده ورسوله
صلى الله عليه وسلم، وعلى آله وصحبه عدد من تعلم وعلم.

اما بعد:

هندي بههرا عه بدييه ژ زانينئ يا راوه ستيايه ل سهر بههرا دلئ وي ژ
مه زنكرنا زانينئ، فيجا هه چيئ دلئ خو تژي بكهت ژ مه زنكرنا زانينئ،
ئهف دله دئ بكيئر هيت بيته جهئ زانينئ، و هندي كيئم بوونا هه يبه تا
زانينئ د دلئ مروفي دا دئ مروف هند ژ زانينئ بي بههر بيت، هه تا نيزي كه
هندهك دل هه بن فيجا چو ژ زانينئ نه چيته تيدا.

فيجا هه چيئ زانين مه زنكر دئ رونا هيئ زانينئ ل سهر في كه سي
فه په شن، و بههرهك ژ زانستين زانينئ گه هته وي، و هه زا وي و هي ممه تا
وي هه مي دئ بيته ئه و كو زانينئ ب دهست خو بيخيت، و خوشيا خو
د تشته كي دا نابينيت ژبلي زانينئ، ههروه كي ئه با موحه ممه دئ داره مي
_ خودئ دلوقانيئ بي ببهت_ ئاماژه ب في چه ندئ دا يه: د سونه نا خودا
ئهوا ب ناقي (المسند الجامع) كيتا با زانينئ يا ب دوماهيك ئيناي ب
دهرگه هه كي ب ناقي مه زنكرنا زانينئ (ئانكو: ئيشارهت دكه ته وي چه ندئ
كو ههروه كي ئه فا بوري مه به حس كرى ژ زانينئ ب دهست مروفي
ناكه قيت هه تا مروف زانينئ د دلئ خودا مه زن نه كهت).

و تشتی ژ هه میی پتر دبیته هاریکار بو مروئی کو مروف بگه هته مه زنکرنا زانیی ئه وه مروف بناخه یین مه زنکرنا زانیی بزانیته، و بناخه یین (مه عقیدین_گریکین) مه زنکرنا زانیی چه ندین بناخه یین کومکه رن، یین کو مه زنکرنا زانیی د دلی مروئی دا بجه دئین، قیجا هه چیی قان بناخه یان بگریته و بجه بینیت ئه و وی زانین مه زن کر و ب بها کر، و هه چیی نه گریته و پشت بدهتی هه ما وی نه فسا خو به رزه کر، و ب دویش هه وای نه فسا خو که فته، و ئه گه ر هاته و زانین ژئی که سی هاته برین بلا لومه ی که سی نه که ت ژبلی نه فسا خو، (یداک اؤکتا وفوک نفخ: ئه فه مه ته له که بو وی دهیته بکار ئینان ی ب دهستی خو خو دبه ته هیلاکی، وه کی ئه م ب کوردی دبیزین (ره شو ب دهستی خو، ئه گه ر دی ئاف ته به ت))، و هه چیی ریژی ل زانیی نه گریته و حه قی زانیی نه ده تی زانین ژی ریژی ل وی ناگریته و حه قی وی ناده تی.

مه عقيدى (بناخهين) ئيكي: پاقرنا ئامانئ (جهئ) زانينئ.

و جهئ زانينئ دله، و ل دويشف پاقرنيا دلي مروفي دي هند زانين چيته تيدا،
و نه گهر پاقرنيا دلي زيده بوو، نه ف دله دي زيده تر زانينئ وهرگريت .
فيجا هه چيئ بقيت زانينئ ل دهف خو كوم بكهت بلا نه و ناخي خو
جوان بكهت، و دلي خو پاقر بكهت ژ پيساتيان،
هندي زانينه نه و جه وه ره كي نازك و ب بهايه، بكي چو جه ناهيت
دله كي پاقر نه بيت.

و پاقرنا دلي دزقريت بو دوو بناخهين سهره كي و مه زن:

_يا ئيكي: پاقر كرنا دلي ژ پيساتيا گومانان (شوبوهاتان)

_يا دووي: پاقرنا دلي ژ پيساتيا دلچوونان (شه هه واتان)

و نه گهر تو شهرم بكه ي ژ به ريخودانا كه سه كي وه كي ته كو به ري خو
بده ته جلكي ته و پيساتيهك پيئه بيت،

فيجا پا تو شهرم بكه ژ به ريخودانا خودايي مه زن ده ما نه و به ري خو د
ده ته دلي ته، و خرابي و گونه هه و خه له تي تيدا بن .

د صه حيجا موسلي دا هاتيه ژ نه بي هورهيره ي _ خودي ژي رازي بيت _،
كو پيغه مبه ري خودي _ سلاف لي بن _ گوت: (إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَا يَنْظُرُ إِلَى
صُورِكُمْ وَأَمْوَالِكُمْ ، وَلَكِنْ إِنَّمَا يَنْظُرُ إِلَى قُلُوبِكُمْ وَأَعْمَالِكُمْ)

ٲانکو: (هندي خودی ٲه بهریٰ خو ناده ته رهنگیٰ هه وه و مالیٰ هه وه، به لکو
به ریٰ خو د ده ته دلین هه وه و کار و کریارین هه وه)

هه چییٰ دلیٰ خو ٲاقر بکه ت زانین دیٰ جهیٰ خو د وی دلیٰ دا که ت، و
هه چییٰ ٲیساتییٰ ژ سه ر دلیٰ خو نه راکه ت زانین دیٰ وی دلیٰ ب جه-
هیٰ لیت و چیت.

سه هلیٰ کوریٰ عه بدوللاهیٰ توس ته ریٰ _ خودیٰ دلوقانییٰ ٲیٰ ببه ت-
دیٰ ژیت: (حه رامه ل سه ر دله کیٰ کو رونا هییا زانینیٰ بجیته تیٰ دا، و
تشته کیٰ وه سا د دوی دلیٰ دا هه بیته کو خودیٰ تعالیٰ که رب ژیٰ فه بین).

مه عقيدى دووى: ئىخلاصا د زانىنى دا

هندي ئىخلاصه بنياتى قه بويل بوونا كارى مروفييه، و رىكا گه هشتنا كارييه بو دهف خودى تعالى ب رهنكه كى قه بويل كرى، خودايى مه زن ديژيت: (وَمَا أَمْرًا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءً)

ئانكو: (و دهه مى شريعه تان دا فه رمان ب تشته كى ل وان نه هاتبوو كرن ژبلى هندي كو نه و په رستنا خودى ب تنى بكه ن و ب عيبادهتى قه ستا كنارى وى بكه ن، رويى خو ژ شركى وه رگيرنه باوه ريى)

و دهه ردوو صه حيحان دا (بخارى و موسلم) ژ ئيمامى عومه ر_ خودى ژى رازى بيت_، كو پيغه مبه رى خودى_ سلاف لى بن_ گوت: (الأعمال بالنية، ولكل امرئ ما نوى)

ئانكو: (هه ما كار ب نيه تى يه، و بو هه ر ئيكي نه و هه يه يا وى كاريه دلى خو)

و نه وپن ژبه رى مه ژ ئيمام و زانايين ئوممه تى ب تشته كى نه گه هشت بوونه وى يا نه و گه هشتينى ژ دهره جين بلند و ته قوا و زانىنى، ب ئىخلاصى نه بيت.

نه بو به كرى مه رروذى_ خودى دلوقانيى پى ببه ت_ ديژيت: (من گوھل زه لامه كى بوو د گوته بابى عه بدوللاھى -ئانكو ئيمامى نه حمه د بن حه نبه ل- و به حسا راستگويى و ئىخلاصى ل دهف كرى، ئيمامى نه حمه د

گوئی: (هه ما ب ئی - ئانکو ب راستگویی و ئیخلاصی - ملله تی بهری مه بلند بوو).

و هه ما هه ر که سه کی دی هند زانین گه هیتی هندی ئیخلاصا وی.

و ئیخلاصا د زانینی دال سه ر چوار بناخه یان یا راوه ستیایه، ب فان هه ر چواران ئنیه تا فیرخازی بو زانینی دهیته بجه ئینان نه گه ر مروئی کر نه دلئ خو:

_یا ئیکئ: راکرنا نه زانینی ل سه ر نه فسا خو، کو مروف بزانیته چ پیدقییه ل سه ر مروئی بکه ته ژ عیباده تان و وان تشتا بزانیته یین کو فه رمانا مه هاتییه کرن و نه م ژئ هاتیینه پاشقه لیدان.

_یا دووی: مروف نه زانینی ل سه ر غه یری خوژی راکه ت، کو مروف ریکا دروست نیشا وان بده ت و وان فیئر بکه ته وی تشتی خیرا دونیا و ئاخره تا وان تییدا.

_یا سیی: زانینی ساخ بکه ته و به لاف بکه ته، و ب پاریزیت ژ به رزه بوون و نه مان و ژناف چوونئ.

_یا چاری: کاری ب زانینی بکه ته.

و به راهییین ئوممه تی _ خودئ دلوقانیی ب وان ببه ت _ د ترسییان ژ هندی کو ئیخلاص د داخزکرنا وان دا بو زانینی نه مینیت، ژ به ر هندی وان خو ژ هندی د داپاش کو خو ب هندی ب ئیننه ده ر کو نه و د موخلصن، نه چونکی نه و د موخلص نه بوون و ئیخلاص بجه نه ئینابوو

، به لکو ژبه ر هندی بوو د ترسیان وان ئیخلاص ب جه نه ئینا بیت و
ئیخلاص د کارئ وان دا نه مابیت.

پرسیار ژ ئیمامئ نه حمه د _ خودئ دلوقانیئ پئ ببهت _ هاته کرن: ئه ری
تو بو خودئ زانیئ داخاز دکه ی؟ وی گوت: (بو خودئ!!! تشته کئ گران
و ب زه حمه ته ل سهر من کو بیژم بو خودئ یه! به لکو هه ما ئه و تشته که
ل بهر من پئ هاتییه خوشتقیکن له واهه ز داخاز دکه م)

قیجا هه چیئ ئیخلاص بهرزه کر و ژ دهست دا دئ گه له ک زانین ژئ
چیت، و دئ گه له ک خپری ژ دهست خو که ت.

و ئه وی بقیت ب سلامهت بیت ژ رویمه تیئ و ئیخلاص د داخاز کرنا وی
بو زانیئ دا هه بیت دقیت ئه و چاقدیریئا ئیخلاصا خو بکه ت و گرنگیئ
پئ بدهت ده می کاروبارین خودا یئ بچیک و یئ مه زن و یئ ئاشکه را
و یئ فه شارتی.

و ده ما مروف چاقدیریئا ئیخلاصا خو دکه ت و مروف ئنیه تا خو دروست
دکه ت مروف زه حمه تی و بار گرانیئ دبینیت

سوفیانئ ئه وری _ خودئ دلوقانیئ پئ ببهت _ دیژیت: (من تشته ک
چاره سهر نه کریه ب زه حمه ت تر و دژوارتر ل سهر من وه کی ئنیه تا خو،
چونکی ئه و ل سهر من دهیته گوهرین)

به لکو سوله یمانئ هاشمی _ خودئ دلوقانیئ پئ ببهت _ دیژیت: (دبیت
ئه ز فه رمووده کئ بیژم و من ئنیه ته ک پئ هه بیت - **ئانکو نیه ته کا باش** -

ئەگەر ئەزھاتمە سەرھندەكادى و من ھندەكادى خاند ، دبیت ئنیەتا
من ھیتە گوھرین ، قیجا فەرموودەكا ب تى پیدى ب گەكەك ئنیەتانه)

مه عقيدى سيني: مروف چه زا خو (هيممه تا خو) هه ميني كوم بكه ت ل سه رزانيئي

مروف دى هيممه تا خو كوم كه ت ل سه ر تشتى داخا زكري و پيدى ب
سى تشتان:

يا نيكي: رزدييال سه ر تشتى ب مفا، هه ر ده ما ته و فيقا مروفي هاته دان
بو تشتى ب مفا هنگى دى مروف ي رز د بيت ل سه ر،

يا دووى: مروف هاريكاريي ژ خودى تعالى بخازيت دا كو بگه هت.

يا سيني: مروف سست و بى چاره نه بيت بو ب ده ست فه ئينا نا تشتى
مروفي دقيت.

و ئه ف هه رسي خاله د فه رمووده كا پيغه مبه ري دا _ سلاف لى بن _ يين
كوم بووين ، د وي فه رموودى دا يا كو موسلم فه دگو هيژيت ، ژ ئه بي
هوره يره ي _ خودى ژى رازى بيت _ كو پيغه مبه ري خودى _ سلاف لى بن _
گوت: (اَحْرِصْ عَلَى مَا يَنْفَعُكَ، وَاسْتَعِنْ بِاللَّهِ وَلَا تَعْجِزْ)

ئانكو: (تو يي رز د به ل سه ر وي تشتى مفايي ته تيدا، و داخا زا هاريكاريي
ژ خودى بخازه و سست و بى چاره نه به)

جونه يد _ خودى دلوفانيي پى ببه ت _ دبيژيت: (نينه كه سه كي تشته ك ب
رزدي و راستگويي داخا ز كريبه ت ئه گه ر ب ده ست نه كه قيت، ئه گه ر خو
ئه و هه ميني ب ده ست فه نه ئينيت ژى دى هه ر هنده كي ب ده ستفه
ئينيت)

و ئبن قهيم _ خودی دلوڤانیی پی ببهت _ د پهرتووکا خو (الفوائد) دا
دیڙتیت: (ئه گهر ستیرا هیممه تی د شه فا تاریا تیا به تالیی دا ده رکه فت،
و د دویف دا هه یفا عه زیعی (بریارا کاری) ده رکه فت، هنگی دی رونا هی ل
سه ر وی دلی قه ده ت)

(ئه ف گوتنا ئبن قهیمی ته شبیه ب شه فه کا تاری کو ستیره کا گه ش لی
ده رکه فیت و پاشی دویف دا هه یف ده رکه فیت، هنگی رونا هییا
هه ردووکان دی گه هته ئیک و رونا هییی دهنه سه ر عه ردی، فیجا نه و
که سی هیممه تا وی ژی بلند بیت و بکه ته دلی خو کاره کی باش بکه ت
پاشی د دلی خودا موکم بکه ت کو دی فی کاری که ت هنگی دی دلی وی
روون بیت)

و هه ما نه و تشتی دبیته نه گهر کو هیممه تا مروفی بلند بکه ت نه فا هه یه
کو مروف سه حکه ته حال و سه رهاتییین به راهییین ئوممه تی.

ئه بو عه بدوللاه نه حمه د بن حه نبه ل _ خودی دلوڤانیی پی ببهت _ هیژ
ئه و د ده ستپیکا ژیی خودا بوو وی دفییا به ری بانگی سپیدی ده رکه فیت
و بچیته حه له قین شیخ و زانایان، فیجا دهیکا وی دا جلکی وی گریت و
وهک دلوڤانی پی برن دا بیڙتیت: (خو بگره هه تا خه لک بانگ بده ت یان
هه تا سپیده ده رکه فیت).

(و مه ره ما دهیکا وی نه نه و بوو کو نه دهیلا بچیته ده رسا، به لکو دلی وی
دویفرا بوو له وا د گوت بلا خه لک ده رکه فیت پاشی هه ره دا د گه ل وان
فریکه ت)

و ئيمامى خه طبيى به غدادى _ خودى دلوقانيى پى ببهت_ صه حيا
بوخارى هه مى دسى مه جلسان دا بو ئيسماعيلى حيرى خاند، دوو ژوان
مه جلسان د دوو شه فان دا خاند ژ وهختى نقيژا مه غره ب هه تا نقيژا
سپيدى، و روژا سيى ژ وهختى تيشته گه هى (ضحوة) هه تا نقيژا
مه غره ب، و ژ مه غره ب هه تا بانگى سپيدى.

و ئه بو موحه ممه د ئبن ته بيان _ خودى دلوقانيى پى ببهت_ ده ما
دهستپيكي دهست ب خاندنا زانينى كرى ب شه قى هه ميى دخاند، قيچا
دلى دهيكاي د ما پيڤه نه ده يلا ب شه ف ب خونيت، ئه و رادبوو دا
روناهيى دانيته د بن ئامانه كى مه زن فه دا كو دهيكاي هزر بكهت پى
نقستى، قيچا هه تا دهيكاي وي نقست با شنى وي ئه و ئامان ل سهر
روناهيى رادكر و جاره كادى د خاند.

قيچا توژى ببه كه سه ك پيىن ته ل سهر ئاخى بن و بلا سهرى هيممه تا
ته بلندتر بيت ژ وئ ستيرا بلندال ئاسمانا، و تو نه به كه سه كى ب
عه مري فه گه نج و ژ لايى هيممه تى فه پى پير بى، چونكى هندی هيممه تا
كه سين راستگويه چو جار پير نابيت.

ئه بو وه فاء ئبن عه قيلى حه نبه لى كو ئيك ژ ژيرمه ندين جيهانى بوو، ئه و
د ژيى هه شتى ساليى دابوو و وي ئه ف نه شیده د گوت:

ما شاب عزمي ولا حزمي ولا خلقي

ولا ولائي ولا ديني ولا كرمي

وانما اعتاض شعري غير صبغته

والشيب في الشعر غير الشيب في الهمم

ٲانكو: (عهزيمه و عاقلدارى و رهوشٲى من ، و پشتهٲانى و دين و
قه درگرتنا من چو ژ ٲان پير نه بووينه، به لكو هه ما پرچا من رهنگى خو
پى گوهارتى، و پيراتيا د پرچى دا رامانا هندى نينه كو پيربوونه د
هيممه ٲى).

مه عقيدې چارې: مروف هيممه تا خوب مه زځيت د زانينا قورئانې و

سوننه تې دا

هه زانينه كا ب مفا هه بيت د زقرت بو كه لامې خودې و كه لامې
پيغه مبهري وي _ سلاف لي بن_ (ئانكو: قورئان و سوننه تې)، و هه
زانسته كي دي ژبلي قان ههردوو زانستان ئيك ژ قان دوو زانستايه: يان
ئه و زانسته يې كو هه مروف پې دگه هته زانينا قورئان و سوننه تې (بو
نموونه وه كي: نحو، اصول الفقه، ...)، و مروف دي هندي ژ في زانستي
وهرگريت هندي مروفي پيدفي پې هه ي.

يان ژي زانسته كي بيانويه و نه گرېدای قورئان و سوننه تې يه (بو نمونه
وه كي: فه لسه في) و نه گه مروف يې نه زان بيت د في زانستي دا يې كو نه
گرېدای قورئان و سوننه تې، چو زيان ب مروفي ناکه قيت.

و نينه باشر ژ گوتنا عياضي يه حصوبې د په رتووکا خودا (الإلماع) دا
ديژيت:

العلم في أصلين لا يعدوهما

إلا المضل عن الطريق اللاب

علم الكتاب وعلم الاثار التي

قد اسندت عن تابع عن صاحب

ئانكو: (هه ما زانين ئه وه يا كو د دوو بنياتان دا، و كه س ژي دهرباز نابيت
ئه و نه بيت يي ژ ريكا ئاشكه را به رزه بووي، و ئه و هه ردوو بناخه ژي
قورئان و سوننه تن يي كو هاتيه فه گوهاستن ژ تابعي و صه حابان)

و هه ما ئه فه بوو زانينا به راهييين ئوممه تي _ خودي دلوقانيي ب وان
ببه ت_ ، و پشتي وان ئاخفتنا بي مفا زيده بوو، فيجا زانين د ناف
به راهييين ئوممه تي دا پتر بوو، و ئاخفتنا بي مفا د ناف يين پشتي وان
هاتين پتره.

حه ماد بن زهيد _ خودي دلوقانيي پي ببه ت_ ديژيت: من گوته ئه يوبئ
سه خته ياني: زانين ئه قرو د ناف مه دا پتره يان ژي د ناف يين به ري مه
دا؟ وي گوت: (ئاخفتن د ئه قرو دا پتره، و زانين د ناف يين به ري مه دا پتر
بوو)

مه عقيدى پيڻجى: گرتنا وي ريكا مروفي دگه هينته زانينى

بو هەر داخازيه كى ريكهك يا ههى مروفي دگه هينتى، فيجا هه چيى ريكا داخازيا خو گرتبيت نهو ريك دى وي گه هينته داخازيا وي، و هه چيى خول سهر ريكى لادته و ريكا خو خه لهت بكهت نهو ناگه هته داخازيا خو، فيجا بو زانينى ژى ريكهك يا ههى هه چيى ريكا خو خه لهت بكهت نهو ناگه هته مه ره ما خو (ناگه هته زانينى)، و دببت ژى مفايه كى كيىم بگه هتى و وه ستيانه كا زيده پيڻقه ببهت.

و نه ف چه نده موحه ممه د مورته زا بن موحه ممه د زه بیدی خودانى (تاج العروس) يا به حس كرى د چه ند په يقين كوم كرى دا، د مه نظوما خودا نهوا ب ناقي (ألفية السند)، تيدا ديڻيت:

فما حوى الغاية في ألف سنة

شخص فخذ من كل فن أحسنه

بحفظ متن جامع للراجح

تأخذه على مفيد ناصح

ئانكو: (كه سهك نه گه هشتيه ئارمانجى د هزار سالان دا، فيجا توژ هه زانسته كى يى باستر هه لبريره، ب ژبه ركرنا په رتووكه كا كومكه ر بو وي تشتى دروستتر، و فى زانستى دى وه رگرى ل دهف ماموستايه كى شيره تكار و مفادار)

و ريكا زانينى يا ئافايه ل سهر دوو تستان، هه چيى فان ههردوو ريكان
بگريت نهو وي زانين مهزن كر، چونكى نهو يى ب وي ريكي زانينى داخاز
دكهت يا كو دى وي گه هينتى:

_يا ئيكي: ژبهركرنا وان مهتني (ناميلكين) ل دهف نههلى زانينى د
بهرنياس، و دقيت مروف ژبهركهت، و هه چيى هزر بكهت نهو دى
گه هيته زانينى بى ژبهركر ب راستى نهو يى داخازا تشتهكى مه حال
(موسته حيل) دكهت.

_يا دووى: مروف ئى زانينى وهرگريت ل دهف ماموستا يان شيخهكى
زيرهك و زانا، دا كو د راما نا پهيئين ئى مهتنى بگه هيت، و نهف شيخه
يان ماموستايه دقيت نهف دوو سالوخه ته ل دهف هه بن:

۱_ نههلى زانينى بيت، ئانكو نهو بيت يى كو داخازا زانينى كريت و
وهرگرت بيت هه تا زانينه كا باش وهرگرت بيت و گه هشتيى، هه تا قيجا
زانينه كا باش وهرگرتى بشيت ئى زانينى بگه هينيت.

و بنياتى ئى تشتى مه گوتى نهو وه يى كو د فهرموودا پيغه مبهري خودى دا
هاتى _سلاف لى بن_ ژ ئبن عه باسى _خودى ژى رازى بيت_ كو
پيغه مبهري خودى _سلاف لى بن_ گوت: (تسمعون ويسمع منكم
ويسمع ممن يسمع منكم)

ئانكو: (ههوه ژ من گوھ لئ بوو (به حسا صه حابا)، و ئه وئین ب دويف
ههوه دا دهين دئ گوھ ل ههوه بيت و دئ ژ ههوه وەرگرن، و ئه وئین ب
دويف ههوه دا دئ گه هيننه وان يئن ب دويف وان دا دهين)
و عيبرهت ب گشتگيريا خيطابئ يه نه کو ب تايبه تيا موخاطبي،
به رده وام ژ بلنديا زانينئ د ئئ ئوممه تي دا ئه وه کو يئن پاشيئ زانينئ ژ
يئن پيشيئ وەر دگرن.

۲_ که سه کئ شيره تکار بيت، و ئه فه دوو رامانا بخوفه دگريت:

يا ئيکئ: چاکیيا شيخي کو بيته جهئ چاقلی کرنئ، و جهئ هندی بيت کو
مروف ل دويف ريکا وی بچيت.

يا دووئ: يئ زانا بيت ب ريکين گه هاندنا زانينئ، کو قوتابي باش فيئر
بکته، و بزانيت دئ چ بکيئر هيئت و چ تشت بکيئر ناهيئت.

مه عقیدی شه شی: مروف چاقدیریا زانستین زانیئی بکهت د وهرگرتئی دا، ویا گرنگتر بینته پیشت

ئبن جهوزی _ خودی دلوقانیئی پی ببهت _ د پهرتووکا خودا (صید
الخاطر) دیژیت: (کومفه کرنا زانستنا تشته کی باشه)

ئبن وهردی _ خودی دلوقانیئی پی ببهت _ دیژیت:

من کل فن خذ ولا تجهل به

فالحرمطلع علی الاسرار

ئانکو: (تو ژ ههر زانسته کی هنده کی ژئی وهرگره و تیدا نه زان نه مینه،
که سئی ئازاد و شارهزا ئه وه پی ب سهر نهینیا هلدبیت)

شیخی شیخی مه (موحه ممه د بن مانع) _ خودی دلوقانیئی پی ببهت _ د
(ارشاد الطلاب) دا دیژیت: (و نابیت که سئی خودان چه زین بلند
زانسته کی ژ زانستین شهرعی پی ب مفا بهیلیت و پشت بده تی، ئه و
زانستین کو هاریکاریا وی دکهن و وی دگه هیننه تیگه هشتنا قورئان و
سوننه تی، ئه گهر هات و ئه و بینیت وی پی چیدبیت وشیان یین ههین
دی فیروی وی زانستی بیت و وهرگریت، و ههروه سا نابیت ئه و چو زانستا
کیم بکهت و نابیت ئه و که سین زانا د وی زانستی دا بشکیینیت، هندی
ئه ف چهندهیه کیماسی و سه رشووریه بو خودانی، که سئی ب عاقل
دقیت یان ب زانین فه ب ئاخقیقیت یان ب حیکمهت و عاقلداری فه خو

بئ دەنگ بکەت، ئەگەر نە، هنگی ئەو دی چیتە د بن گوتنا خودانی فان
بهیتین شیعی قه:

اتانی ان سهلا ذم جهلا

علوما لیس يعرفین سهل

علوما لو قراها ما قلاها

ولکن الرضا بالجهل سهل

ئانکو: (گه هشته من کو سه هلی (سه هل نا ئی که سه کییه) زانسته ک ژ
زانستان یی کییم کری، و ئەو زانسته که سه هل یی تیدا نه زانه، ئەگەر
وی ئەو زانسته ل دهف ماموستایه کی خاندبا وی که رب ژ وی زانستی قه
نه دبوو، به ئی رازیبوون ب نه زانیی یا ب سانه هییه ل دهف وی لهوا وی
ئەو زانسته ب کیی قه له م دا)

و مروف دی مفای ژ گرنگی دانا ب زانستین زانیی بینیت دهما پشتا خو
ب دوو بناخه یان گهرم بکەت:

یا ئیکئ: مروف زانستی گرنگتر بینته پیش، یا کو مروفی پیدئی دبیتی بو
کاروبارین عه بدینییا خو.

یا دووی: مه ره ما وی ل دهستپیکا داخاز کرنا زانیی ئەو بیت ژ هەر
زانسته کی مه تنه کئ بخوینیت و د گهل شروقه کرنه کئ ل سه ر بخوینیت
دا کو تیبگه هیت و ژ بهر بکەت، و ژ پشتی کو ژ هەر زانسته کی مه تنه کئ
ژئ د خوینیت ب شروقه کرنه و د قییت ژ بهر بکەت، و پاشی بچیتە د

ناف وی زانستی دا یی کو د گهل طه بیعه تی وی د گونجیت یان کو ببینیت
شیان یین ههین ب درئی بچیته د ناف دا، فیجا چ زانسته ک ب تنی بیت
یان پتر.

و ئیک ژ شیعریں به ربه لاف بووی دیثیت:

وان ترد تحصیل فن تممه

وعن سواه قبل النتهاء مه

وفي ترادف العلوم المنع جا

إن توأمان استبقا لن یخرجا

ئانکو: (رامانا فان بهیتان وی چه ندی دگه هینیت کو نه گهر ته بقیت تو
زانسته کی بخوینی، وی زانستی ب دوماهی بینه پاش هه ره زانسته کی دی،
چونکی خاندنا دوو زانستا پیکفه تشته کی قه ده غه یه، پاشی خاندنا دوو
زانستان ته شبیم۔ دکهت ب جیمکا د ره حمی دهیک دی، کا چاوا نه گهر
ههردوو جیمک پیکفه دهرکه فن دی یا ب زه حمهت بیت به لی نه گهر ئیک
ئیکه بینه دهر دی مه سه له ب سانه هی بیت، وه سا نه گهر مروف دوو
زانستان زی پیکفه بخوینیت دی یا ب زه حمهت بیت)

ژ خو نه گهر ئیک ببینیت کو شیان یین ههین پیکفه کوم بکهت چو
ریگری نینه بلا کوم بکهت، و حاله تی وی دی یی جودا بیت ژ یی پتریا
خه لکی، چونکی کیم هه نه دشین فی تشتی بکهن کو خودی شیان یین
داینی.

مه عقیدی حهفتی: له زکرن بو گه هشتنا زانیی، و ب دهرهفت دیتنا ژیی بچی و گه نجینی

ئیمامی ئەحمەد _ خودی دلو فانیی پی بهت _ دیژیت: (من گه نجاتی ب
تشته کی ته شبم نه کریه نه و نه بیت وه کی تشته کی د دهرهچکی من دابوو
و پاشی کهفت و چوو)

و زانین د ژیی گه نجاتیی دا ب له زتر دگه هته نه فسی، و پتر و بهیتر خو
ب مروفی دگریت.

حه سه نی به صری _ خودی دلو فانیی پی بهت _ دیژیت: (مروف زانیی ل
بچیکاتیی وهرگریت، وه کی وی چه ندی یه مروف نه خشه کی ل سه ر
به ره کی چیکهت)

فیجا هیزا مانا زانیی د بچیکاتیی دا، وه کی هیزا مانا نه خشییه ل سه ر
به ری، و هه چیی گه نجاتیا خو ب دهرهفت دیت بو وهرگرنا زانیی نه و
دی گه هته نارمانج و هیقییا خو، و ده ما ب ناف سألقه دچیت نه وی دی
که یف ب هندی هیت کو گه نجاتیا خو ب ههروهی نه بوراند.

الا اغتنم سن الشباب یا فتی

عند المشیب یحمد القوم السری

ئانکو: ههروه کی دیژیت تو نه ی گه نجو گه نجاتیا خو ب دهرهفت بیینه،
سبه هی ده ما تو ب ناف سألقه دچی دی ته که یف ب هندی هیت کو ته
گه نجاتیا خو ب دهرهفت دیتی)

و بلا ئه فا بوری وهل ته نه كهت كو تو هزر بكهی كه سین دان عه مر
نه سین خو فیژ بکهن، به لكو ئه فه صه حابیین پیغه مبهری بوون
سلاف لی بن هندهك ژوان ل ژیی مه زنیی فیژبون و زانین وهرگرت.

ئیمامی بوخاری _خودی دلوقانیی پی بهت_ د (کتاب العلم) دا یا
به حس کری د صه حیجا خودا.

به لکول ژیی مه زنیی خو فیژکرن ب زه حمهت دبیت ل بهر مروفی -وه کی
ماوهردی د (ادب الدنيا والدین) دا دیار کری- ژبه ر گه له کییا وان تشتین
مروفی مژویل دکهن، و وان تشتین دبنه ریگر د ریکا مروفی دا بو وهرگرتنا
زانینی، و ژبه ر گه له کییا په یوه نندیان، فیجا هه چیی شییا فان هه رسیکا
ژ خو پال دهت ئه وژی دی گه هته زانینی.

مه عقیدی ههشتی: مروڤ هیدی هیدی زانیی داخاز بکهت و وهرگریت، وله زکرنی بهیلیت

ب دهست فه ئینانا زانیی ب ئیکجاری ب دهست مروڤی ناکه قییت،
چونکی دل خول بهر ئی چه ندی ناگریت، و زانیی ژی گرانییا خو یا هه ی
ل سهر دلی وهکی کو چاوا بهری گرانییا خو هه یه ل سهر ملین وی که سی
ی بهری ب هه لگریت.

خودایی مه زن دیژیت: (إِنَّا سَنُلْقِي عَلَيْكَ قَوْلًا ثَقِيلًا)

ئانکو: (هندي ئەمین ئەم دی قورئانه کا مه زن و گران یا حوکم وئه حکام
تیدا بو ته- ئە ی موحه ممه د- ئینینه خواری)

قیجا ئە گهر ئە فه سالوخه تی قورئانا ب سانه هی بیت، -وهکی خودایی
مه زن گوئی: (وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ)

ئانکو: (و ب راستی مه په یقین قورئانی بو خواندن و ژبه رکرنی و پامانا وی
بو تیگه هشتی ب سانه هی کرینه)- ، قیجا پا تو چ دیژی بو غهیری
قورئانی ژ زانستین دی؟!

و هاتنه خوارا قورئانی هه ر ب ئی رهنگی بوویه کو ژیک جودا و بژاله یا
هاتییه خار، ل دویف وان رویدانین و سه رهاتییین هاتیینه رویدان،
خودایی مه زن دیژیت: (وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ الْقُرْآنُ
جُمْلَةً وَاحِدَةً ۚ كَذَلِكَ لِنُثَبِّتَ بِهِ فُؤَادَكَ وَرَتَّلْنَاهُ تَرْتِيلًا)

ٺانڪو: (وٺه وڻن ڪافر بووڻن گوتن: بلا ٺهڻ قورٺانه ڙي وهڪي ته ورتائڻ
 وٺنجيلڻ وزه بووڙي ب يه ڪجاري بو موحه ممه دي هاتبا خواري! خودي
 گوٽ: وهسا مه ٺه و بڙاله ٺينا خواري؛ دا ٺه م دلڻ ته پڻ ب هيڙ بيخين وتو
 پتر پڻ رحهت بي، وتڻ بگه هي و ڙ بهر بڪه ي، ومه ٺه و هيدي هيدي
 ٺاشڪه راڪر)

و ٺهڻ ٺايه ته به لگه يه ل سهر هندي ڪو مروڻ زانينڻ ڙي هيدي هيدي
 وهرگريت، و ڪو مروڻ له ڙي ٿيدا نه ڪهت، وهڪي خه طيبي به غدا دي
 به حس ڪري د (الفقيه والمتفقه) دا، و ههروهسا راغي ٺه صفه هاني د
 پيشه ڪيا (جامع التفسير) دا.

و ڙ ٺي ڙي شعرا ٺين نه حساسي حه له بي گوتنا وي:

اليوم شيء وغدا مثله

من نخب العلم التي تلتقط

يحصل المرء بها حكمه

وانما السيل اجتماع النقط

ٺانڪو: (تو ٺه ڦرو هنده ڪڻ ڙ زانينڻ وهرگره و سبه هي ڙي هنده ڪڻ وهڪي
 وي، هه رور هنده ڪڻ مروڻ وهرگريت ل دوماهيبي دي به هره ڪا باش ڙ
 زانينڻ گهه ته مروڻي، وهڪي ڪو چاوا باران چپڪ چپڪ دهيت به لڻ ل
 دوماهيبي هه مي پيڪڻه ڪوم دبن و له هي ڙي چيدين).

و کو مروف زانیئ پیچ پیچه وهرگریت: مروف دهستیبکته ب پهرتووکیئ بچیک (مهتین کورت) یئ کو هاتینه چیکن د زانستین زانیئ دا، مروف ژهر بکته و شروفه کرنه کئ ل سهر بخونیت دا کو تیبگه هیت، و ههروهسا مروف ل دهستیپک خو دویر بکته ژ خاندنا پهرتووکیئ دریز نهوین کو هیژ مروف نهگه هشتیه وی ئاستی کو فان پهرتووکان بخونیت.

و ههچیئ ل دهستیپکا داخزکنا زانیئ وان پهرتووکیئ دریز بخونیت یئ کو هیژ ئاستی مروفی نهگه هشتیه، نهو دی ریکا خو خهلهت کهت د زانیئ دا و دبیت هه ما ریکا خو بهرزه بکته، و ژ وان گوتنن جان دهربارهی ئی چهندی هاتیه گوتن گوتنا عه بدولکه ریمئ ریفای -ئیک ژ شیخین شامئ بوو ل قرنئ بوری- کو دبیزیت : (خوارنا مه زنان ژههرا بچویکانه).

مه عقيدى نه هئى: سه برگرتنال سه روه رگرتن و گه هاندنا زانينئى

هه ر تشته كئى هه بيت يئ مه زن و ب بها مروف ناگه هئى ب سه برئى نه بيت، و تشتئى ژ هه ميئى مه زنتر بو گه هشتنا وان تشتين مروفى دقيت بگه هئى نه وه مروف سه برئى ل سه ر بكيثيت، ژ به ر هندئى فه رمان يال مروفى هاتيهه كرن ب سه بر كيشان و بهين فره هيئى، هندهك جار ل بيناف بنياتئى ئيمانئى، و هندهك جار ل بيناف ته مام بوونا ئيمانئى، خودايئى مه زن ديئيت: (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَصْبِرُوا وَصَابِرُوا) ئانكو: (ئهى گه لى نه وين باوه رى ب خودئى و پيغه مبه رى وى ئيناي و كار ب شريعه تئى وى كرى سه برئى ل سه ر گوهدانا خودايئى خو بكيشن، و ل سه ر وئى ته نگافى ونه خوشييا ديئته سه رئى هه وه، و ل هه مبه رى دوژمنين خو دبهن فره بن دا نه و ژ هه وه دبهن فره تر نه بن)، و خودايئى مه زن ديئيت: (وَاصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ) ئانكو: (وتو -ئهى موحه ممه د- بهنا خو د گه ل وان هه قالين خو يين هه ژار فره بكه نه وين خودايئى خو ب تنئى دپه ريسن، و ل سپيده و ئيفاران دو عايان ژ وى دكه ن، وان ب وئى چه ندئى كنارئى وى دقيت، وتو د گه ل وان روينه و تيكه لييا وان بكه).

يه حيا بن نه بى كه ثير _ خودئى دلوقانيئى پئ ببه ت _ د ته فسيرا خودا ديئيت: (هه ما نه و به حسا مه جلسين فقهى يه).

و هه ما كه س ناگه هته زانينئى ب سه برئى نه بيت.

هەر ديسان يه حيا بن ئەبى كه ثير _ خودى دلوقانيى پى ببهت _ ديپژيت:
(زانين ب رحه تيبيا له شى ب دهست مروفي ناكه قيت).

فيجا ب سه برى مروف دى ژ كيما سيبا نه زانينى دهركه قيت و رزگار بيت،
و هەر ب سه برى مروف دى گه هته تام و خوشيبا زانينى.

و سه بر كيشانال سه ر زانينى دوو جورن:

_يا ئيكي: سه بر كيشانال سه ر وهرگرتنا زانينى (كو مروف داخازا زانينى
بكهت)، چونكى ژبه ر كرنى سه بر پى دقيت، و تيبگه هشتنى سه بر پى
دقيت، و ئاماده بوون ل جفاتين زانينى سه بر پى دقيت، و گرنگى دان و
چاقديري ب حه قى شيخي سه بر پى دقيت.

_يا دووى: سه بر كيشانال سه ر به لاف كرنا زانينى و گه هاندنا زانينى بو
ئه هلى وى، چونكى روينشتنا د گهل داخازكه رين زانينى (طه له بين على)
پيدفى ب سه برى يه، و هه تا مروف وان تيبگه هينيت سه بر پى دقيت، و
كو ده ما خه له تيبان د ده ره قا مروفي دا دكه ن ئه قى ژى سه بر پى دقيت.
و ل سه ر فان هه ردوو جورين سه برى، سه برال سه ر سه برى پى دقيت،
و كو مروف پى خوراگر و خوجه بيت ل سه ر سه برال سه ر وان.

لكل الى شأو العلا وثبات

ولكن عزيز في الرجال ثبات

ئانكو: (بو ھەر ئارمانجە كا بلند لقين و وەستاندن بو دقيت، بەلى تىشتى
بلند و ب بەال دەف زەلامى ئەوہ يى خوجہر بيتن و ب سەبر بيتن ل سەر
گە ھشتنا ب ئارمانجا خو)

مه عقيدى دهئى: پيگيريا ب توره وئادايىن زانيئى

ئبن قهيم _ خودئى دلوقانيئى پئى ببهت _ د پهرتووكا خو (مدارج السالكين) دا ديئزيت: (توره و رهوشتى مروئى ناف و نيشانى بهخته وهرى و سه رفه رازيبا وييه، و كيئميا توره و رهوشتى وى ناف و نيشانى بهخته وهرى و خوساره تيبا وييه، فيجا تشتهك خير و باشيا دونيا و ئاخره تئى ب دهست مروئى فه نائينيت وهكى توره و رهوشتان، و تشتهك مروئى ژ خيرا دونيا و ئاخره تئى بئى به هر ناكهت وهكى نه بوونا توره و رهوشتان).

والمرء لا يسمو بغير الادب

وان يكن ذا حسب ونسب

ئانكو: (ئو كه سئى توره و رهوشت ل دهف نه بن نابيته كه سه كئى بلند و ريزدار، خو ئه گهر چهند خودان حه سه ب و نه سه ب بيت)

بهلكو پئى بكير زانيئى دهيت ئه وه پئى كو ب توره و رهوشت بيت د نه فسا خودا و د دهرسا خودا، و د گهل شىخئى خو و هه فكارئى خو (هه قالى خو).

يوسف بن حوسهين _ خودئى دلوقانيئى پئى ببهت _ ديئزيت: (هه ما ب توره و رهوشتى مروئى دئى د زانيئى گه هيت)

چونكى كه سئى ب توره و رهوشت بيت شىخئى وى (يان سه يدايئى وى) دئى بينيت ئه فه ئه هلى زانيئى يه فيجا وه ختا دينيت ئه فه ئه هلى زانيئى يه هنگئى دئى خو بو وى وهستينيت و بزاقئى كهت وى تيبگه هينيت، بهلى ئه ف

که سئ تورہ و رهوشت ل دهف نه بن شیخی وی وهناکهت زانینی رادهستی
فی که سی بکهت چونکی نابینیت ئەفه ئەهلئ زانینی یه.

ژبه ر هندی به راهیئن ئوممه تی ژ زانا و ئیمامان _ خودئ دلوقانیئ ب وان
ببهت _ وان گرنگی ب هندی ددا کو خو فیئری تورہ و رهوشتان بکهن کا
چاوا خو فیئری زانینی دکر.

ئبن سیرین _ خودئ دلوقانیئ پی ببهت _ دیژتیت: (ئه وان خو فیئری تورہ و
رهوشتان دکر کا چاوا خو فیئری زانینی دکر)

به لکو هه تا دهسته کهک هه بوو خو فیئرکنا تورہ و رهوشتی دئینا به راهیکا
خوفیئرکنا زانینی.

مالک بن ئەنهس _ خودئ دلوقانیئ پی ببهت _ گوته گه نجه کی ژ
قورهیشیان: (ئهی کورئ برایی من، تو فیئری تورہ و رهوشتی ببه ژبه ری
فیئری زانینی بی).

و وان پیئدقییا خو بو ئی چه ندئ دیار دکر.

موخله د بن حوسهینی _ خودئ دلوقانیئ پی ببهت _ روژه کی گوته ئبن
موباره کی: (مه پتر پیئدی یا ب ئەدهبی هه ی ژ زانینی).

و وان شیرهت ل ئیک و دوو دکر ب خو فیئرکنا ئادابان، و وان بهرئ ئیک
و دوو دایی.

مالک دیژتیت: (دهیکا من عیماما من گریددا، و د گوته من: تو هه ره دهف
ره بیعه ی - ئانکو ئبن ئەبی عه بدولره حمانی فه قیهئ ئەهلئ مه دینی پی وی

سەردەمى- و تو ژ وى فيرى توره و رهوشتى ببه ژبهرى ژ وى فيرى زانينى
بى).

(عيمامه، ئانكو: ئەو دەرسووكا زهلام ل دۆر سەرى خو د ئالينن)

بەلكو گەلەك ژ داخازكەرى زانينى (طەلەبىن على) يپن فى سەردەمى د
بى بەهرن ژ زانينى ب ئەگەرى ژ دەست دانا ئادابان.

لەيث بن سەعد هاتە دەف وان قوتابىين داخازا زانستى فەرموودى
(حەديثى) دكەن، فيجا تىشتەكى كرپت ژ وان ديت، ئينا گوتى: ئەفە
چييه؟! هوين پيدفى ب پيچەكا توره و رهوشتى نه پتر ژ هندی كو گەلەك
زانينى وەرگرن)

(چونكى مروفي پيچەكا توره و ئەدەبى هەبىت ئەفە دى پتر مفای گەهينته
مروفي ژ هندی كو مروفي گەلەك زانين هەبىت و چو ئەدەب نه بىت)

فيجا ئەگەر لەيشى حالى گەلەك ژ قوتابىين ئەفرو ديتبا دا چ بىژىت؟!

مه عقيدى يازدى: پاراستنا على ژتشتى وى كریت دکهت، بى کودزى
رهوشتن بلند (مروئه تی) بیت و کورهوشتی بلند نه هیلیت.

هه چیی زانیی نه پاریزیت زانین ژى وى نا پاریزیت -ئیمامى شافعى ئەف
گوتنه گوتیه خودی دلوقانیی پی ببهت-، و هه چیی مروئه تی ژ دهست
بدهت ب هندى کو تشته کى کریت بکهت ئەو وى سقکاتى ب زانیی کر،
و وى زانین مهزن نه کر و ئەو کهفته د کاره کى بی مفادا، فیجا هنگی دی
نافی زانیی ژ سه ر وى رابیت.

وهه ب بن مونه به- خودی دلوقانیی پی ببهت- دیژیت: (که سین به تال
و ب کارین بی مفاقه مژویل نابنه ژ حه کیمان)

و مروئهت ئەوه وه کی ئبن تهیمیه (باپیری ئبن تهیمیه کو دیژنه وى ژى
ئبن تهیمیه)- خودی دلوقانیی پی ببهت- د (المحرر) دا- و ههروه سا ئبن
تهیمیى نه فییی وى ژى ل دویف وى چوویه د فی رامانى دا د هندهک
فه تاویپن خودا- گوتی: (ئوهه مروف وى تشتی بکهت بی کو مروف پی
جوان دبیت، و وى تشتی بهیلیت بی کو مروفی کریت دکهت)

گوتنه بابی موحومه دی سوفیانی کورى عویهینه ی: مه ب هویری
سه حکره قورئانی هه میی، فیجا کا مروئهت تیدا؟ وى گوت: یا د فی گوتنا
خودای مهزن دا: (خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ)
ئانکو: (ئهی موحه ممه د- تو وئومه تا خو- رهوشت وکریارین چاک ژ
مروقان قه بویل بکه، نه کو تشتی زیده ی شیانا وان، وتو فه رمانی ب هه ر

گۆتته کا باش وکاره کئی جوانی هه بت بکه، وتو پشت بده هه فرکییا د گهل
نه زان وکیم فامان)،

فیجا د فی ئایه تی دا مروئهت یا تییدا، و توره و ئادا پین قهنج و باش، و
رهوشتی بهرز و بلند.

و پیدقیترین توره ورهوشتی نه فسی بو داخازکه ری زانیی: ئه وه مروئه تی
ل بهر خو بکهت، و هه ر تشته کئی دبیته ئه گهر کو مروئه تی ل دهف
مروقی پهیدا بکهت، و ئه و خو دویر بکهت ژ وان تشتین دبنه ئه گهر
مروئه تی ل دهف مروقی نه هیلیت یان کیم بکهت، وه کی تراشینا رها، یان
دهمی د ریکه کئی دا دچیت گه له ک ل دور خوب زقریت و بهری خو هو
فه بدهت و ویقه بدهت، یان د مه جلسه کئی دا پین خو درپژ بکهت بی
پیدقی بیت، یان هه فالینییا که سین فاسق بکهت و که سین به تال و بی
خیر.

مه عقيدى دوازدى: هه لېزارتنا هه قالى چاك د داخا زكرنا زانينى دا

كو مروف بو خو هه قاله كى بگريت تشته كى سهره كيبه و مروف د
فيطرهت دا يى ل سهر وى چهندي كو بو خو هه قاله بگريت، فيجا
داخا زكه رى زانينى زى پيدى ب هه قالينيا كه سه كى يه ژ داخا زكه رين
زانينى، دا كو نه ف هه قالينيه هاريكاريا وى بكه ت ل سهر كه هشتن و
ب ده سته ئينانا زانينى و جهادى بكه ت د داخا زكرنا زانينى دا.

و هندی هه قالينيه د زانينى دا - نه گهر ب سلامت بوو ژ وان تشتين وى
مژويل دكهن و فه دهيليت ژ داخا زكرنا زانينى - تشته كى ب مفايه كو
مروف پى بگه هته داخا زيا خو (كو داخا زكرنا زانينى يه).

و تشته ك نينه باستر بيت بو وى كه سى يى داخا ز تشته كى بلند و ب بها
بكه ت ژ هه قاله كى چاك كو هاريكاريا وى بكه ت، چونكى هندی هه قاله
كارتىكرنا خو يا هه ل سهر هه قالى.

ئه بو داود فه دگو هيژيت و ترمذى ژ ئه بى هورهيره ي _ خودى ژى رازى
بيت _، كو پيغه مبه رى خودى _ سلاف لى بن _ گوت: (الرجل على دين
خليله، فلينظر احدكم من يخال)

ئانكو: (مروف يى ل سهر دينى هه قالى خو، فيجا بلا هه ر ئيك ژ هه وه
به رى خو بده تى كا دى هه قالينيا كى كه ت).

راغبی ئەصفه هانی _ خودی دلوقانیی پئ ببهت _ دیژیت: (دهما مروفل ل مه جلسا که سه کی د روینیت نه تنی گوتن و کریارین وی کارتیکرنا خو هه یه ل سهر مروفی به لکو هه تا به ریخودانی ژی کارتیکرنا هه ی).

به لکو هه ما مروفل دی بو خو هه قالی هه لبرژیت بو هندی تشته کی بلند و ب بها ب دهست خو قه بینیت نه بو مفایه کی دونیایی یان خوشی و زهوقی، هندی هه قالیینییه ژبه ر سی تشتا دهیته کرن: یان بو هندی دا بگه هته تشته کی بلند و ب بها، یان بو مفایه کی، یان بو خوشی.

شیخی شیخی مه موحه ممه د خه ضیر بن حوسه ین د (رسائل الاصلاح) دا ئەف چه نده یا به حس کری.

قیجا تو هه قالیینی بو تشته کی بلند بکه، چونکی هه ما تو دی ب وی هییه نیاسین.

ئبن مانع _ خودی دلوقانیی پئ ببهت _ د (ارشاد الطلاب) دا ئەو شیره تی ل داخازکه رین زانیی دکهت و دیژیت: (هشیاری تیکهه لییا که سین عه قل سفق بن، و که سین روی قائیم و ئەو که سین کو به حس و ان ب خرابی چووی، و که سین بئ عه قل، چونکی هندی تیکهه لییا وانه دبیته ئەگه ری هندی مروفی بی بهر بکه ن ژ زانیی، و دبیته ئەگه ری خولیسه رییا مروفی).

مه عقيدى سيزدى: مروڧ وه ستيانا خوب مه زىخيت د ژبه ركرنى دا، و دووباره كرنى (پيداچوونى)، و پرسيار كرنى دا

تيرا مروڧى ناكهت و مفاى ناگه هينته مروڧى كو مروڧ تنى زانينى ژ
ماموستا و شىخين خو وه رگريت، نه گهر مروڧ ژبه ر نكهت، و
پيداچوونى تيدا نكهت، و پرسيار ل دور زانينى نكهت، نه ڦ
هه رسيكه مه زكرنا زانينى د دلى داخا زكه رى زانينى دا بجه دئين، ژبه ر
كو مروڧ گه له ك به رى خو دده تى و پيڤه مژويل دبیت، ڦيجا هندى
ژبه ركرنه مانا د گه ل نه فسئ يه، و پيداچوون روينشتنا د گه ل هه ڦالايه،
و پرسيار پيشكيش كرنه بو زانايان.

و به رده وام زانايين مه زن شيره تى ل داخا زكه رين زانينى دكهن و فه رمانا
وان دكهن ب ژبه ركرنى.

من گوھل شىخى مه بوو ئبن عوټه يمینی _ خودى دلوقانيي پى بيهت _ د
گوت: (مه كييم ژبه ركر و گه له ك خواند، ڦيجا نه وا مه ژبه ر كرى پتر مفا
گه هانده مه ژ وى يا مه خاندی).

و ب پيداچوونى دى زانين به رده وام د نه فسا مروڧى دا بيت، و دى گريدانا
مروڧى ب زانينى ڦه به يژ بيت، و مه رهم ب پيداچوونى نه وه خاندنه د گه ل
هه ڦالانه (نه وه ڦالين د گه ل مروڧى د ده رسي دا).

و هه روه سا فه رمانا مه يا هاتيه كرن كو نه م به رده وام به رى خودانى بو
قورئان بكه ين و دووباره بكه ين نه وه قورئانا كو ب سانه هيترين زانست.

بوخاری و موسلم فه دگوھیزن ژ ئبن عومہری _ خودی ژ وان رازی بیت _
 کو پیغہ مبهری خودی _ سلاف لی بن _ گوت: (إنما مثل صاحب القرآن
 كمثل صاحب الإبل المعقلة، إن عاهد علیها أمسكها، وإن أطلقها
 ذهب) ئانكو: (نموونا خودانی قورئانی وهکی نموونا خودانی حیشترا
 گریدایه، ئه گهر گرت و چاقدیریا وی کر ژ دهستین وی دهرناکه قیت،
 ژ خو ئه گهر پشت دای دئ چیت و ژ دهستا دهرکه قیت)

ئبن عه بدولبه ر _ خودی دلوقانیی پی ببه ت _ د پهرتووکا خو (التمهید) دا
 ل سهر ئی فهرموودی دبیژیت: (فیجا ئه گهر قورئانا ب سانه هی وهکی
 حیشترا گریدای بیت، هه چیی بگریت ژ دهست وی ناچیت، فیجا پا
 چاوایه بو هه می زانستین دی؟!

و ب پرسیارکرنی دئ گهنجینین زانیی بو مروئی فه بن، پرسیارکرنا باش
 و د جهی خودا نیقا زانستی یه، و ئه و پهرتووکی هاتینه چیکن - وهکی
 پرسیارین ژ ئیمامی ئه حمه د هاتینه فه گوهاستن - به لگه یه کی مه زنه ل
 سهر هندی کو مفای پرسیارکرنی گه له کی مه زنه.

و ئه ف ههر سیکه بو زانیی: ل پیکا (مه نزیلا) چاندنا داری یه و ئاقدانا
 وی و چاقدانا وی کو هیزا وی ب پاریزیت و ئاتافان ژی پال دهت، فیجا
 ژبه ر کرن چاندنا زانیی یه د دلی دا، و پیداچوون ئاقدانا زانیی یه، و
 پرسیارکرن چاقدان و گه شه کرنا زانیی یه.

مه عقيدى چاردى: ريزگرتنا نه هلى زانينى و مه زن دانانا وان

هندي قه در و بهايى زانايانه يى مه زنه، و جه و پله يا وان جهه كى بلند، چونكى نه و بابيى روحى نه، قيچا هندي شيخه بابى مروفي يى روحى يه كا چاوا بابى مروفي بابى له شى يه، و دان پى دان كرن ب بهايى ماموستايان حه قه كى واجبه ل سهر مروفي.

شوعبه بن حه جاج _ خودى دلوقانييى پى ببهت _ ديپژيت: (ههر نيكيى من فهرمووده يه ك زى گوھ لى بووى، نه ز ب مه نزيلا عه بده كى مه بووى)

و موحه ممهد بن عه لى ئودفووى _ خودى دلوقانييى پى ببهت _ نه ف رمانه يا ژ قورئانن ئينايه دهر و ديپژيت: (نه گهر مروف ژ زاناي فيرپوو و مفاژى ديت، هنگى نه و بووى وه كى عه بده كييه، خودايى مه زن ديپژيت: (إِذْ قَالَ مُوسَى لِفَتْنِهِ) ، و نه و به حسا يوشه عى كورى نونيه، و نه و نه خزمه تكارى موساي بوو سلاف لى بن، بهلكو نه و ل بهر دهستى موساي فيرى ريكا دروست بوو و ل دويش وي د چوو، قيچا خودايى مه زن ژ بهر هندي كره خزمه تكارى وي).

و شهريعه تي فهرمانا مه يا كرى كو نه م گرنگيى ب حه قى زانايان بدهين، وهك ريزگرتن بو وان، و مه زن كرن، و قه درگرتن.

ژ ئيمامى نه حمهد دهيتته فه گوهاستن د (المسند) دا ژ عيباده بن صامت _ خودى زى رازى بيت _، كو پيغه مبهريى خودى _ سلاف لى بن _ گوت: (ليس من امتي من لم يجل كبيرنا، ويرحم صغيرنا، ويعرف لعالمنا)

حقه) ئانكو: (نه ل سهر ريكا منه يي ريزي ل مهزني مه نه گريت، و
دلو فانيي ب بچيكن مه نه بهت، و حه ق زانايين مه نه زانيت)

و ئبن حه زم _ خودي دلو فانيي پي ببهت _ فه دگو هي زيت كو ئيك ده نكييا
زانايان يال سهر هندي كو دقيت ريز ل زانايان بهي ته گرتن.

قيجا توره و نه ده پي فهر و پيدفي ل سهر داخا زكهر ي زانيني به رامبه ر
شيخي وي نه وه كو نه وي خوشكاندي بيت (متواضع بيت)، و بهري خو
بده تي، و بهري خو ژ وي نه وه رگريت، و ده ما د گه ل د ئاخفيت ب ريز
و نه ده بفه د گه ل ب ئاخفيت، و نه گه ر تشته ك ژ وي فه گوهاست دي
وي مه زن دانيت به لي بي كو زيده گافيي (غلووي) تي دا بكه ت، به لكو دي
وي دانته مه نزيلا وي و وي مه زنتر لي ناكه ت ژ به اي وي، دا كو نه وي
كريت نه كه ت ده ما كو وي بقيت مه دحا وي بكه ت، و دقيت سو پاسييا
وي بكه ت و دوعا بو بكه ت، و نابيت نه و خو وه سا ديار بكه ت كو ي بي
منه ته ژ شيخي خو، و نابيت نه زيه تا وي بكه ت ب گوتنين خو يان
كريارين خو، و نه گه ر شيخي وي د تشته كي دا خه له ت بوو دي ب نه رمي
و جواني و ب نه يني شيخي خو ئا گه ه دار كه ت.

و تشتي واجب ل سهر داخا زكهر ي زانيني ده ما خه له تيه كي ژ شيخي خو
دبنييت نه وه نه و فان شه ش خالا بزانيت و بجه بينيت:

۱_ دقيت دوويات بكه ت كو نه و خه له تي شيخي يا كرى.

۲_ دقیت دوویات بکەت کو خەلەتییه، و ئەڤه کارئ زانیین موکمه د زانیئ دا، دئ پرسیارا زانیان کەت کا ئەڤه خەلەتییه یان نه.

۳_ نابیت ل دویف خەلەتییا وی بچیت و کاری پئ بکەت.

۴_ عوزرین تازه و دروست بو شیخی خو بگریت.

۵_ دئ ب نهیئ و جوانی ڤه ئاگه هدار کەت، نه کو ب کریتی و ئاشکه رایئ.

۶_ دئ ریزا وی و بهایئ وی پاریزیت، نابیت که رامهت و بهایئ وی بشکیینیت د دلین موسلمانان دا.

و ههروهسا تشئ کو دقیت داخازکه ری زانیئ یئ ژئ هشیار بیت کو گریدای ریزگرتنا زانیانه، و خەلک هزر دکەن ئەڤ چەنده ژ ریزگرتنئ یه و ئەوبخو ژ ئهانی و کیم کرنئ یه، ئەوژی ئەوه دەما د ریکئ دا وان دبیین ل سەر سه ری وی دکەنه خەبسه یان ریکئ لی دگرن و بهرته نگ دکەن.

مه عقیدی پازدی: فه گه راندنا ئاریشین زانینی بوئه هلی زانینی

(ئاریشین زانینی ئەو مه سه له نه یین کو نه دیار و هه ر که سه ک نه شیت
پێ ب ئاخقیت زانا نه بن)

هندی ئەو ه پێ زانینی مه زن دکه ت ده ما ئاریشه ک چیدبیت ئەو
چاره سه ریا وی ده یلته ب هیقییا وانقه یین شاره زایی و سه ربور هه یین،
و ئەو نه فسا خو نائیخته بهر وی تشتی وی شییا نه بن هه لگرت کو د
فان ئاریشان دا ب ئاخقیت، ژ ترسا هندی کو ئەو تشته کی ل سه ر
خودی بیژیت پێ زانین، یان تشته کی د ده ره قا دینی دا بیژیت و نه ژ
دینی بیت، فیجا ئەو وه ناکه ت ل سه ر فان ئاریشان ب ئاخقیت چونکی
ژ نه رازیبوون و که ربگرتنا خودایی خو د ترسیت ژبه ری هه ر تشته کی.
هندی زانانه ئەه گه ر ئەو ئاخفتن ب زانین د ئاخفن، و ئەه گه ر پێ ده نگ
بوون ب حیکمه ت فه پێ ده نگ دبن (ئانکو پێ ده نگیا وان ژ ی یا ب
حیکمه ته نه کو یا پێ شوله)، فیجا ئەه گه ر هات و وان د ئاریشه کی دا
ئاخفت توژی وی بیژه یا ئەو دبیزن، ژ خو ئەه گه ر هات و ئەو پێ ده نگ
بوون توژی پێ ده نگ به.

و ژ دژوارترین وان ئاریشین په یدا دبن ئەو فتنین فی سه رده می په یدا دبن
و ئەو رویدانین چیدبن و د گه ل بووینا ده می زیده دبن.

و ئەوین رزگار دبن ژ ئاگرئ فتنی، و ب سلامه ت دبن ژ هه لم و گوریا
به لایی، ئەون یین کو به ره ف زانایانقه چووین، و ب گوتنا وان کری، و

ئەگەر ھات و تىشتەك د دەرھەقا وان دا ل بەر وى ئاسى بوو ئەو ھزرا باش ژ وان دكەت. و ئەو ب گوتنا زانايان دكەت و گوتنا خو د دەتە لايەكى، فېجا ھندى خودانىڭ سەربور و شارەزايى نە د قان بواران دا ئەو ھەقترن د دەرھەقا قان ئارېشان دا ب ئاخقن، و ئەگەر ھات و گوتنىڭ زانايان ژ ئىك جودا بوون ئەو دى گوتنا جەمھورى وەرگريت ، دا كو ب سلامت ببيت ژ فتنا، ھندى سلامت تىبە تىشتەك وەكى وى نىنە.

و نىنە باشتەر ژ گوتنا ئبن عاصى _ خودى دلوقانىي پى بېت _ د (مرتقى الوصول) دا دىيژيت:

وواجب في مشكلات الفهم

تحسيننا الظن بأهل العلم

ئانكو: (تشتى واجب ل سەر مروفي ل دەمى چىبوونا ئارېشان تىگە ھىشتە و ئەو مروف ھزرا باش ژ ئەھلى زانىنى بکەت).

و ھەر ھەسا ژ ئارېشىڭ زانىنى بەرسف دانا خەلە تىيىڭ زانايان، و گوتنىڭ باطل يىن ئەھلى بىدعى، د قان ھەردوو ئارېشان دا ئەو زانا دى پى ئاخقن يىن كو موكم د زانىنى دا.

شاطى _ خودى دلوقانىي پى بېت _ ديار كرىبە د (الموافقات) دا، و ئبن رەجەبى د (جامع العلوم والحكم) دا.

فېجا رىكا سلامت تىبى ئەو: مروف ئارېشان بھىلتە ب ھىقىيا زانايىڭ موكم د زانىنى دا، و خو ب گوتنىڭ وانقە ب گريت.

مه عقیدی شازدی: مه زکرنه جقاتین زانیئی، و مه زکرنه وان تشتین زانین تیدا دهیته پاراستن (وه کی په رتووکان)

جقاتین زانایان وه کی جقاتین پیغه مبه رانه.

سه هل بن عبدالله _ خودی دلو فانیی پی ببهت _ دیژیت: (هه چیی بقیته
سه حکه ته جقاتین پیغه مبه ران بلا سه حکه ته جقاتین زانایان، زه لامه ک
دی هیته و دی بیژیت: نهی فلان تو چ دیژی بو که سه کی کو سویند
خاری ل سهر ژنکا خوب فی تشتی و فی تشتی؟ دی بیژیت: ژنکا وی هاته
بهردان، ئیکئی دی دی هیته دی بیژیت: نهی فلان تو چ دیژی بو زه لامه کی
کو سویند خاری ل سهر ژنکا خوب فی تشتی و فی تشتی؟ دی بیژیت: ب
فی گوتنی سویندا وی ناکه قیت. و نه فه بو که سه کی نینه پیغه مبه ره ک
یان زانیه ک نه بیت)

فیجا یا پید فی ل سهر داخا زکهری زانیئی نه وه هه فی جقاتا زانیئی بزانیته،
دقیته نه و ب توره و ریژفه ب روینیت، و بهری خو بده ته شیخی و چاښ
وی لی بیت. و بهری خو ژئی نه وه رگیژیت نه گهر پید فی نه بیت، و ل دور چ
دهنگا نازقریت نه گهر دهنگه ک هاتی، و خوب دهست و پین خو فه مژویل
ناکته، و نا پال دهت ب ناماده بوونا شیخی خو، و نا پال دهته دهستی
خو، و نابیت گه له ک لفینا بی پید فیاتی بکته، و د گهل که سی ب ره خ
خو فه نا ناخثیت، و نه گهر بیژیتی دی دهنگی خو نزم کهت، و نه گهر
باوهشکا وی هات دی بزافی کهت ببهت نه گهر هات و نه شییا کونترول
کهت دی ده فی خو گریته.

و ژ مه زکړنا جفاتین زانینئ ئه وه مروښ وان تښتان ژى مه زن بکته ت
ئهوین زانین تیدا هاتییه پاراستن، و ستوینا وان تښتان: پهرتووکه، فیجا
یا لایقی داخزکه ری زانینئ ئه وه: کیتابا خوب پاریزیت و پاقر بهیلیت، و
ریزی بده تی، و چائی خو بده تی، و نابیت ئه و بکته ته صندوقا تښتین خو
وه کی کو کاغز و پاره و تښتین خو بکته ته دناښ دا، و هه روه سا نابیت
وه کی بوریئ باده ت، و ئه گهر دانا عهردی یان جهه کی دقیت هیدی و
نهرم بدانیت.

ئسحاق بن راهه وهیه جاره کی پهرتووکه د دهستی دابوو و هاقیت،
چائی ئیمامئ ئه حمه د بن حنبل پئ که فت، توره بوو و گوت: (ما دی وه
ل گوتنن چا کا که ی؟!)

و نابیت پال ده ته کیتابئ، یان بدانیت بهر پین خو، و ئه گهر هات و بو
شیخی خو خاند دی ژ عهردی بلند که ت، و ب دهستی خو هه لگريت.

مه عقيدى هه قدى: به ره فاني كرن ژ زانينى، و سه رنځستن و پاراستنا

زانينى

هندي زانينه حورمه ته كا مه زن يا هه ي، نه گهر هات و كهفته بهر
تشته كى ب كپنه هاتى دقيت مروف زانينى سه رنځست.

و نه ف سه رنځستن و به ره فانيه ل ده ف نه هلى زانينى يا ديار و به رچاف
بوو د چهند خاله كا دا ژ وان:

_ به رسفدانا كه سى سه رنځستى دكه ت، فيجا هه چيى سه رنځستيا
شه ريعه تى كر دقيت به رسفا وى به يتته دان خو نه گهر كى بيت، و
نه فه ژى وهك پاراستن بو دينى، و هه روه سا شيرت كرن ل موسمانان.

_ و ژ وان: پشت دانا بيدعه چى، نه بو يه علا يا به حس كرى كو ئيك
دهنگيا زانايان يال سه رنځست چهندي.

فيجا مروف زانينى ژ نه هلى بيدعى ناوه رگريت، به لى نه گهر نه چار بوو
هنگى چو تيدا نينه، وهكى كو چاوا ريوايه تا وان ده يتته وه رگرتن ل ده ف
فه رمووده ناسان ل دويف مه رجان.

_ و ژ وان: پاشفه برنا قوتابى نه گهر ژ سنوورين خو به زى ل ده مى
فه كولينى دا، يان نه گهر تشته كى نه لايق يان كريت ژى هاته ديتن.

و نه گهر پيدفى كر كو ماموستايى وى، وى ژ مه جلسى بكه ته ده ر، وه كو
پاشفه برن بو وى دقيت نه و وه بكه ت، وهكى كو چاوا شوعبه بن عه فاني
نه ف چهنده كرى د گهل موسلمى د ده رسا خودا.

و دبیت شیخ قوتابی پاشقه ببهت ب هندی کو پیتہ پی نہ کہت، و
بہرسقا وی نہ دہت، فیجا هنگی بی دہنگی و نہ قہرسقدا نا وی دبیتہ
بہرسق، ئەعمہ شی ئەقہ یا گوتی.

و مہ ئەف چہندہ ژ کومہ کا شیخان د دیت، ژ وان زانای مہزن ئبن باز
خودی دلوقانی پی ببہت دبیت کہسہ کی پرسیارہک ژئی کربا
پرسیارہکا بی مفا، شیخ دا بہرسقا وی ہیلت و بہرسق نہ ددا، و دا
بیژیتہ وی کہسئ پرسیار دخاندن: خاندنا خو تہمام کہ، یان دا بہرسقا
وی پیچہوانہ ی مہرہما وی دہت.

مه عقيدى هه ژدى: خو پاراستن ل ده مئ پرسيار كرنى ژ زاناي

دقئيت مروف ب ره قئيت ژ پرسيارين فتنا ب دويف خودا دئين، و ههروه سا وهك پاراستن بو ريز و هه يبه تا زاناي، چونكي هندهك پرسيار يئن هه يئن مه رهم پئ ئه وه فتني هه لكهن و خرابيئ به لاف كه ن، و هه چيئ فان پرسيارا ئاراسته ي زانايان بكه ت ئه و دئ وي به رسقئ ژ زانايان گوھ ئي بيت يا كو ب دلي نه بيت، ههروه كي بوري د گهل مه دا د پاشقه برنا قوتابي دا مه ئه ف چه نده ديار كرى، فيجا دقئيت مروف خو ب پاريزيت ل ده مئ پرسيار كرنى دا، و هه تا مروف ب دروستي خو ب پاريزيت و پرسيارا خو ب دروستي پيش كيئشي زاناي بكه ت دقئيت كار ب فان هه ر چار بنا خه يان بكه ت:

۱_ هزر د پرسيارا خودا بكه ت ئه رى بوچي دئ پرسيار كه ت؟ دقئيت مه رهما وي ب ئي پرسيارى ئه و بيت كو خو شاره زا كه ت و فير بكه ت، نه كو ئه و بيت زاناي ب ئيخته كاودانه كي به رته نگ يان جو ره ترانه و كي مكرنه كي پئ بكه ت، فيجا هه چيئ مه رهما وي يا خراب بيت د پرسيار كرنى دا، ئه و دئ ژ به ره كه تا زانيني بي به هر بيت، و مفاي ژئ نابينيت.

۲_ مروف خو شاره زا بكه ت د پرسيار كرنى دا، مروف پرسيارا وي تشتي نه كه ت بي كو چو مفا تي دا نه بيت، فيجا چ ئه ف پرسياره بخو يا بي مفا بيت، يان ژي نه گري دا ي مروفي بيت.

وہ کی کو ئیک پرسیارا تہتہ کی بکہت کو چو جارا چینابیت، یان ژی کو
نہ گریڈای ہەر کہ سہ کئی بیت کو بہیتہ گوتن بو ہہ مییان، بہ لکو
گریڈای ہندہ کان بیت بی ہندہ کین دی.

۳_ مروف بی ہشیار بیت ل حالی شیخی کا دی بکیر ہندی ہیٹ بہ رسف
بدہت یان نہ، مروف ہنگی پرسیارے ژے ناکہت دہما کو ئو نہ شیٹ
بہ رسف بدہت، بو نمونہ بی ب خہم بیت، یان ہزرا وی یا مژویل بیت
ب غیر تہت، یان ب ریکے فہ بیت چ ب پیا بیت یان ب سہ یاری، بہ لکو
ل ہنگی دی مروف پرسیارے ناراستہ ی وی کہت دہما بی نارام.

۴_ مروف بزانیٹ دی چاوا پرسیار کہت، کو مروف ب رہنگہ کئی جوان و
ب تورہ و رہوشت فہ ناراستہ ی شیخی بکہت، ل دہستپیکے دوعایہ کئی
بو بکہت، و ب دہنگہ کئی نہرم و ہیڈی بیژیت، و نابیت ئاخفتنا وی وہ کی
یا وی بیت بی ل بازاری یان د ناف خہ لکی عامی دا بیت.

مه عقيدى نوزدى: كوزانين بگه هته پهردا دلى، وزال ببيت ل سهر

راستگوى د داخزكرنا زانينى دا چه ژيكرنا زانينى ب دويښ خودا دئينيت،
و ههروهسا دل پيښه دهپته گريډان، و عه بدهك ناگه هته پله يا زانينى
هه تا خوشييا وي يا ژ هه ميبى مه زتر نه بپته زانين.

و هه تا مروښ بگه هته هندى كو خوشيى ژ زانينى بپينيت ، ب سى
تشتايه ، ئن قه يى _ خودى دلوقانيى پى ببهت _ يا به حس كرى:

_ مروښ وهستيانا خو و جوهدا خوب مه زښخيت.

_ راستگوييا داخزكرنى.

_ نيته و ئيخلاصا دروست.

و ئه ښ هه رسيكه ته مام نابن، هه تا مروښ وان تشتا هه ميان نه پال
دهت ژ دلى يين كو دلى مژويل دكه ن.

هندى خوشييا زانينى يه يا د سهر خوشييا دهسته لاتى دا ئه وا كو پترييا
خه لكى چاڅى وان لى، و گه لهك مالى بو د مه زښخن، و خوينى بو د ريژن.

ژبه ر هندى پاشا و مه لكان شهوقا خو ديار دكر بو خوشييا زانينى، و
هه ست پى دكر ئه ښ خوشييه يا ژ ده ست داي، و د خاست ب ده ست
خو ئيڅستبا. گوته نه ئه بي جه عفه ر مه نصورى - خه ليفى عه باسييا پى ب
ناښ و دهنگ ، ئه وى كو ده سكه فتى و دهسته لاتا وي روژه لات و
روژناښا فه گرتين -: ئه رى تشتهك ژ خوشييين دونياى مائه تو

نه گه هشتيئي؟ وي گوت - و نه ول سهر كورسيكا خو و ته ختي مه لكينيا
خو بو - : خه سله تهك يا ماي نه ز نه گه هشتيئي: كو نه زل سهر جهه كي
بلند روينم، و ده و روبه رين من داخز كه رين زانينا فه رموودي بن، و
(موسته ملي: نه وي كو فه رموودي بو قوتابيان دخوينيت دا كو دهنگي
وي بگه هته هه ميان) بيژيت: (من ذكرت رحمك الله؟)

ٽانكو بيژيت: فلاني گوته مه، گوت: فلاني گوته مه، و زنجيرا فه رموودان
فه گيژيت.

و هه ر جاره كا دل ب في خوشيئي ٽاڤا بوو هه مي خوشييين دي يين كو
بووينه تشته كي عه ده تي ل ده ف خه لكي دي ژ دلي مروفي كه فن و ئيدي
نامين ل ده ف مروفي خوشي، به لكو هه تا نه و ئيش و نه خوشييين مروفي
دي ٽا زانين دا دبينيت ئيدي دي ل بهر مروفي بنه خوشي.

مه عقيدی بیستی: پاراستنا وهختی د زانیی دا

ئبن جهوزی _ خودی د لوقانیی پې ببهت _ د (صید الخاطر) دا دیژیت:
(دقیّت مروف بهایی سهردهمی خو و وهختی خو بزانیّت، و کو خو
دهمه کئی ب تنی ژی مروف وهسا نه بورینیت کو مروفی نیزیکی خودی
نه کهت، و مروف وان کار و کریارا و گوتنا بینته دهستپیک یین باشترو
پاشی یین دویف دا)

و گرنگی دانا زانایان ب وهختی و کو وهختی خو ب دهرفته ببینن ئەفه
تشته کئی مهزن بوو ل دهف وان، ههتا موحه ممه د بن عه بدولباقی بهزار
_ خودی د لوقانیی پې ببهت _ دیژیت: (دهلیشه کا ب تنی ژی من ژ ژییی
خو نه بوراندییه ب تشتین بی مفا و مژویلاهییان فه).

و ئەبو وهفاء ئبن عه قیل -ئهوئ کو کتیباً (الفنون) چیکری د ههشت
سه د بهرگان دا-: (ئه زریکی نادهمه خو کو دهلیشه کا ب تنی ژی من ژ ژییی من
ب ههروه بچیت).

ههتا حالئ وان گه هشتبوو هندئ کو ئیک ژ وان ل دهمی خارنئ دا بیژته
هندهکان بو من بخوینن، بهلکو ههتا هندهکان ل دهمی د چوونه جهئ
دهست ئاچی دا بیژنه هندهکان بو من بخوینن.

ڦيڄا ئه‌ي داخاڙڪه‌ري زانينئ تو وه‌ختئ خو ب پارٽزه، وه‌زير صالح ئبن
هوبه‌يره دبيٽيت:

والوقت انفس ما عنيت بحفظه

وأراه أسهل ما عليك يضيع

ئانكو: (و وه‌خت ژ هه‌ر تشته‌كي ب بهاتره‌ كو مروڦ ب پارٽزيت و
نه‌ه‌يليت ب هه‌روه‌ بچيت ، د گه‌ل هندي يا نه‌ز دبيئم ب سانه‌ه‌يترين
تشت ل ده‌ف ته‌ نه‌وه‌ تو وه‌ختئ خو به‌رزه‌ بكه‌ي).

والحمد لله رب العالمين.

ناڤه پروک

- 4..... مه عقیدئ (بناخه یئ) ئیکئ: پاقرنا ئامانئ (جهئ) زانیئ.
- 6..... مه عقیدئ دووی: ئیخلاصا د زانیئ دا.....
- 10..... مه عقیدئ سیئ: مروف حهزا خو (هیممه تا خو) هه میئ کوم بکهت ل سهر زانیئ.....
- 14..... مه عقیدئ چارئ: مروف هیممه تا خو ب مه زخیخت د زانیئا قورئانئ و سونه تئ دا.....
- 16..... مه عقیدئ پینجئ: گرتنا وئ ریکا مروفئ دگه هینته زانیئ.....
- 19..... مه عقیدئ شه شئ: مروف چاقدیریا زانستین زانیئ بکهت د وهرگرتنئ دا، و یا گرنکتر بینته پیشتر.....
- 22..... مه عقیدئ حهفتئ: له زکرن بو گه هشتنا زانیئ، و ب دهرهفت دیتنا ژیبئ بچیکی و گه نجینیئ.....
- 24..... مه عقیدئ هه شتئ: مروف هیدی هیدی زانیئ داخاز بکهت و وهرگرت، و له زکرنئ بهیلئت.....
- 27..... مه عقیدئ نه هئ: سه برگرتنا ل سهر وهرگرتن و گه هاندنا زانیئ.....
- 30..... مه عقیدئ ده هئ: پیگیریا ب توره و ئادا یین زانیئ.....
- مه عقیدئ یازدئ: پاراستنا علی ژ تشئ وئ کریت دکهت، یئ کو دژی رهوشتین بلند (مروئه تئ) بیت و کو رهوشئ بلند نه هیلئت.....
- 33.....
- 35..... مه عقیدئ دوازدئ: هه لپزرتنا هه فالئ چاک د داخازکرنا زانیئ دا.....
- مه عقیدئ سیزدئ: مروف وهستیانا خوب مه زخیخت د ژبه رکرنئ دا، و دووباره کرنئ (پیدا چوونئ)، و
- 37..... پرسیارکرنئ دا.....
- 39..... مه عقیدئ چاردئ: ریزگرتنا نه هلی زانیئ و مه زن دانانا وان.....
- 42..... مه عقیدئ پازدئ: فه گه راندنا ئاریشین زانیئ بو نه هلی زانیئ.....
- مه عقیدئ شازدئ: مه زکرنا جفاتین زانیئ، و مه زکرنا وان تشتین زانین تیدا دهیته پاراستن (وهکی
- 44..... پهرتووکان).....
- 46..... مه عقیدئ هه فدئ: بهره فانی کرن ژ زانیئ، و سه رئیخستن و پاراستنا زانیئ.....
- 48..... مه عقیدئ هه ژدئ: خو پاراستن ل ده می پرسیارکرنئ ژ زانای.....
- 50..... مه عقیدئ نوزدئ: کو زانین بگه هته پهردا دلی، و زال بیت ل سهر.....
- 52..... مه عقیدئ بیستئ: پاراستنا وهختی د زانیئ دا.....

هندي به هراعه بدييه ژ زانينئ يار اوه ستيايه ل سهر
به هرا دلئ وي ژ مه زکرنا زانينئ ، قيجا هه چيئ
دلئ خو تزي بکه ت ژ مه زکرنا زانينئ ، ئەف دلە دئ
بکړ هيت بيته جهئ زانينئ ، وهندي کيم بوونا
هه ييه تا زانينئ د دلئ مروفي دا
دئ مروف هند ژ زانينئ بي به هر بيت ،
هه تا نيزي که هنده ک دل هه بن
قيجا چو ژ زانينئ نه چيته تيدا .

مزگهفت

www.mzgaft.com